

Context social i gestió escolar

Codi: 102007
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Maribel Garcia Gracia

Correu electrònic: maribel.garcia@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Ainhoa Flecha Fernandez Sanmamed

Rosa Maria Pallarés Mercader

Carme Sanjuan González

Prerequisits

No hi ha requisits previs, tot i que es recomana fer aquesta assignatura si l'alumne/a es matricula del pràcticum 1.

Objectius

L'assignatura Context Social i Gestió Escolar està orientada a comprendre les relacions entre educació i societat, i més particularment, la influència de les desigualtats socials i de l'entorn sobre l'alumnat i les escoles. Igualment, pretén donar una perspectiva global sobre els centres educatius.

Està impartida per professorat de les àrees de Sociologia i Didàctica i Organització Educativa. El seu disseny i ubicació al Pla d'Estudis permet que estigui perfectament complementada amb l'assignatura Practicum I, i amb els continguts treballats a l'assignatura Contextos Educatius.

Objectius:

1. Analitzar la relació entre l'entorn social i l'escolar i les relacions socials que es produeixen en el si de l'escola.
2. Aplicar la perspectiva sociològica a l'anàlisi de la realitat educativa i dels diferents contextos socials.
3. Conèixer les funcions socials de la institució escolar i els efectes dels canvis (socials, culturals, demogràfics, etc.) sobre l'educació i l'escola.
4. Comprendre els factors de desigualtat social i els seus efectes sobre l'educació i el rendiment escolar, amb especial referència a les desigualtats d'origen social i a les desigualtats de gènere.

5. Identificar les variables organitzatives que configuren un centre educatiu i la seva interrelació.
6. Comprendre les relacions entre els diferents plantejaments institucionals de centre i la seva dinàmica.
7. Comprendre l'estructura organitzativa de l'escola.
8. Analitzar els principals òrgans de govern, participació i suport dels centres educatius.
9. Identificar els condicionants espacials, temporals i materials que influeixen en l'activitat educativa i la seva gestió.
10. Comprendre la importància de les relacions en el si de la comunitat escolar per assegurar la convivència i assolir els objectius que es planteja el centre.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals multiculturalitat i interculturalitat discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Demostrar que comprèn la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació infantil i als seus professionals.
- Demostrar que coneix l'evolució de les escoles d'Educació Infantil i altres serveis d'atenció a la primera infància així com la diversitat d'accions que comprenen el seu funcionament.
- Participar i implicar-se en els actes, reunions i esdeveniments de la institució a la qual es pertany.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
2. Aplicar les dades obtingudes en el diagnòstic socio-educatiu en el procés de planificació educativa.
3. Comprendre el funcionament de les diferents estructures organitzatives del centre escolar.
4. Conèixer l'evolució històrica de la família, els diferents tipus de famílies, d'estils de vida i d'educació en el context familiar.
5. Conèixer la natura de les qüestions més rellevants de les societats complexes en termes de gènere, edat, classe i ètnia i incorporar una lectura crítica respecte a les diverses formes de desigualtat i exclusió social.
6. Definir els elements que constitueixen un centre educatiu com a organització complexa.
7. Demostrar que coneix l'evolució de les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació i, en particular, de la televisió en la primera infància.
8. Diagnosticar la realitat socio-educativa dels centres a partir de la identificació dels factors socials que la condicionen.
9. Identificar el marc d'autonomia del Mestre en la societat actual.
10. Identificar la influència de la desigualtat social sobre l'alumnat i les dinàmiques dels centres educatius.
11. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
12. Reconèixer la importància de la participació de les famílies en el procés educatiu i en les dinàmiques institucionals.
13. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

BLOC 1. ESCOLA I SOCIETAT

1. Funcions econòmiques i socials de l'escola.
 - 1.1. Evolució de les formes de transmissió cultural: Reptes per la cohesió i l'equitat social.
 - 1.2. Funcions socials de l'educació: entre la reproducció i el canvi a través del currículum manifest i ocult
2. Diversitat i desigualtat. Classe, gènere, ètnia i territori.
 - 2.1. Segregació urbana, segregació escolar i immigració.
 - 2.2. Rendiment escolar i desigualtat social.
 - 2.3. Escola mixta versus escola coeducativa: Les desigualtats de gènere.
 - 2.4. Actituds de l'alumnat davant l'escola.
3. Polítiques educatives i equitat social.
 - 3.1. Paradigmes educatius i el paper de l'Estat.
 - 3.2. Reformes educatives a Catalunya i Espanya.

BLOC 2. ASPECTES BÀSICS DE L'ORGANITZACIÓ ESCOLAR

4. Elements per a l'anàlisi de les institucions educatives.
5. Els plantejaments institucionals del centre educatiu.
 - 5.1 Els plantejaments a llarg termini.
 - 5.2 Els plantejaments a mig termini.
 - 5.3 Els plantejaments a curt termini.
6. Les estructures als centres educatius.
 - 6.1 L'Estructura vertical:òrgans de gestió.
 - 6.2 L'Estructura horitzontal: agrupament d'alumnat i equip educatiu.
 - 6.3 L'Estructura de suport.

Metodologia

Les activitats formatives que tenen lloc en aquesta assignatura són de tipus presencial, dirigit o supervisat i autònom:

- Les classes presencials estan dirigides per les professores de l'assignatura i es realitzen en els espais de la Facultat. Poden ser classes en grup o seminaris: la classe en grup permet l'exposició dels principals continguts i elements de discussió dels diferents blocs temàtics. Els seminaris són espais de treball, en grup petit, per analitzar i debatre les activitats proposades pel professorat, per tal de complementar les sessions teòriques. Els seminaris són d'assistència obligatòria. Els/les estudiants s'adscriuran a un dels tres grups programats a principi de curs.
- Les activitats supervisades per les professores fora de l'aula inclouen el conjunt de tutories individuals i grupals, presencials i virtuals, que han de servir per resoldre dificultats, orientar tasques i assegurar la comprensió dels aprenentatges de l'assignatura.

- El treball autònom és el que realitza l'estudiant de forma independent i suposa la preparació de lectures, casos i altres tipus de tasques, exercicis o treballs, per tal de treure el màxim aprofitament de les sessions i assolir els objectius de l'assignatura

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Amb tot el grup classe	30	1,2	
Seminaris: Anàlisi de documents, articles, dades i filmacions. Elaboració de mapes conceptuals.	15	0,6	2, 8, 12
Tipus: Supervisades			
Acompanyament: Tutories de seguiment, d'avaluació formativa i de supervisió	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Estudi de la matèria, realització de les tasques encomanades i preparació de l'examen	75	3	2, 8, 12

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura Context Social i Gestió Escolar ha de permetre la constatació de l'assoliment de les competències identificades. Igualment ha de tenir present el disseny global de la matèria i les seves orientacions metodològiques.

L'avaluació que es porta a terme en aquesta assignatura és continuada i final. Pel que fa a l'avaluació continuada, de tipus formatiu, es tindran en compte els diferents blocs de contingut i la seva orientació general:

- Pel que respecta al Bloc 1 (25%) es considerarà: el lliurament d'un treball grupal sobre un dels temes de seminari (15%) i un treball individual sobre una lectura proposada (10%).

- Pel que respecta al Bloc 2 (25%) cal lliurar un treball plantejat pel professorat a classe, que serà realitzat en parelles (15%) i aportar, individualment, les evidències sobre els seminaris (10%).

L'avaluació final consta de dues proves escrites de caràcter final i sumatiu que inclou tots els continguts dels diferents blocs. Aquesta prova té una ponderació en l'avaluació final del 50 % (25% del Bloc 1 i 25% del Bloc 2). L'avaluació del Bloc 1 serà realitzada el dia 8 de novembre. L'avaluació del Bloc 2 serà realitzada el dia 17 de gener .

Per tal de superar l'assignatura cal tenir una mitjana igual o superior a 5. Per poder fer la mitjana amb les activitats cal treure al menys un 5 en cadascuna de les evidències empíriques dels blocs que integren el sistema d'avaluació de l'assignatura. També caldrà haver mostrat una actitud compatible amb la professió docent com ara: compromís i responsabilitat amb el treball grupal, respecte, participació, escolta activa, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, etc.

En cas de no superació de les proves avaluatives del Bloc 1 i/o del Bloc 2 es preveu una recuperació que tindrà lloc el dia 7 de febrer. En cas de no superar la prova de recuperació (Bloc 1 i/o bloc 2) es farà constar a l'expedient la nota obtinguda en la part suspesa.

L'assistència a classe és obligatòria, en cas contrari les activitats desenvolupades durant els seminaris es consideraran no presentades. Totes les tasques d'avaluació dutes a terme durant el curs s'hauran de presentar en el termini indicat pel professorat en el programa. En cas que l'alumnat presenti un percentatge inferior al 50% de les activitats d'avaluació serà considerat no presentat.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi alguna activitat amb resultats no assolits se'ls donarà l'oportunitat de poder refer alguna de les activitats lliurades o realitzades.

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiant mitjançant publicació dels resultats al moodle o a l'aula, en els 20 dies hàbils posteriors al seu lliurament. Un cop lliurades les qualificacions l'estudiant podrà fer la revisió de la nota en les hores que el professorat té destinades a tutories. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per a aquesta assignatura i que es consigna en el programa de la mateixa.

Totes les activitats avaluablesthan estat sotmeses a criteris formals, entre ells ortografia, redactat i presentació. El professorat podrà suspendre o baixar la nota de l'activitat que consideri que no reuneixi uns mínims acadèmics en els aspectes esmentats.

Es tindrà en compte el rigor informatiu i la correcció conceptual, la claredat i la coherència expositiva (oral i escrita) i l'adequació i la correcció lingüístiques. Així mateix, es considerarà la participació, implicació i actitud de l'alumnat durant el desenvolupament de les activitats i sessions d'aula.

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits.

Recordem que, en el cas de la llengua catalana, a 1r i 2n curs es demana que l'estudiant tingui una competència lingüística equivalent al Nivell 1 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària; i que a partir del 3r curs del Grau l'estudiant haurà d'haver mostrat una competència equivalent al Nivell 2 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària (més informació sobre aquests nivells a <http://www.uab.cat/web/els-estudis/-competencia-linguistica-1345698914384.html>)

La copia o plagiat, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que pot representar suspendre l'assignatura. D'altra banda es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a.

Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. (Més informació sobre plagiat a http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_0_1.html).

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita (Individual)	50% (individual)	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Seminaris Bloc 1	25% (15% grup i 10% individual)	0	0	1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Alegre, M. A. (Coord). (2010). *Les famílies davant l'elecció escolar. Dilemes i desigualtats en la tria de centre a la ciutat de Barcelona*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, Col. Polítiques, 72.

Anyon, J. (1999). Clase Social y conocimiento escolar. Dins: Fernández, M. (comp.) *Sociología de la educación. Textos fundamentales* (pp. 615-627). Barcelona: Ariel

Armengol, C., Pallarès, R.M., Feixas, M. (2003). *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: Servei de Publicacions, Universitat Autònoma de Barcelona

OECD (2010): La naturalesa de l'aprenentatge: Utilitzant la recerca per inspirar la pràctica.. Traducció en català disponible en:
https://serveiseducatiu.xtec.cat/vallesoccidental5/wp-content/uploads/usu1111/2019/03/The_Nature_of_Learning.pdf

Bibliografia complementaria

Antunez, S. (1993). *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: Horsori.

Antunez, S., Gairín, J. (1996). *Fundamentos y prácticas de la organización escolar*. Barcelona: Grao.

Bazarra, L. (2014). *Ser profesor y dirigir profesores en tiempos de cambio*. Madrid: Narcea.

Benito, R., Gonzalez, I. (2009). *Processos de segregació escolar a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col Polítiques 59.

Bisquerra, R. (2017). Educació emocional: de la recerca a la pràctica fonamentada. *Revista Catalana de Pedagogia*, 13 (2018), p. 145-171. DOI: 10.2436/20.3007.01.102. ISSN (edició electrònica): 2013-9594.
<http://revistes.iec.cat/index.php/RCP/index>

Blejmar, B. (2018). *Gestionar es hacer que las cosas sucedan*. Buenos Aires: Noveduc.

Bonal, X. (2012). *Municipis contra la segregació escolar. Sis experiències de política educativa local*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Col. Polítiques 78.

Cantón, I., Pino, M. (coords). (2014). *Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento*. Madrid: Alianza Editorial.

Collet, J., Tort, A. (2017). *Escoles, famílies i comunitat*. Barcelona: Octaedro.

Coronel, J.M., López, J., Sánchez, M. (1994). *Para comprender las organizaciones escolares*. Sevilla: Repiso.

Dronkers, J. (2008). *L'Educació com a pilar de la desigualtat. La política educativa europea: limitacions i possibilitats*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Fernández, F. (Coord) (2003). *Sociología de la Educación*. Madrid: Pearson.

Ferrer-Esteban. G. (2019). *Mesures i suports d'atenció a les necessitats educatives i diversificació curricular: què funciona per millorar els aprenentatges i reduir l'abandonament?* Fundació Jaume Bofill. Què funciona en educació, núm 15. Recuperat de
https://www.fbofill.cat/sites/default/files/Que_funciona_15_diversificaciocurricular251119.pdf

Fundació Jaume Bofill. (2019). *LECXIT: Lectura per a l'èxit educatiu*. Recuperat de <https://www.fbofill.cat/lecxit>

Gairín, J., Darder, P. (Coord.) (1996). *Organización de centros educativos. Aspectos básicos*. Barcelona: Práxis.

García, M. (2003). El sistema de enseñanza como construcción histórica y social. Dins Fernández, F. (Coord). *Sociología de la educación* (pp. 87-114). Madrid: Pearson.

García, M. (2013). *Absentismo y abandono escolar*. Madrid: Síntesis.

Gratacós, P., Ugidos, P. (2011). *Diversitat cultural i exclusió social. Dinàmiques educatives, relacions interpersonals i actituds del professorat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Lafuente M. Millora l'aprenentatge de l'alumnat mitjançant el treball per projectes? Fundació Jaume Bofill. Què funciona en educació, núm 16. Recuperat de:
https://www.fbofill.cat/sites/default/files/Que_funciona_16_aprenentatge.pdf

Lorenzo, M. (2011). *Organización de centros educativos. Modelos emergentes*. Madrid: La Muralla.

OECD (2017): The OECD Handbook for Innovative Learning Environments. Traducció en català disponible en:
<https://drive.google.com/file/d/1r4mZPBDHPbBNbhLM6nrXTYzgM4JtYlub/view>

Rist, R. (1991). Sobre la comprensión del proceso de escolarización: aportaciones de la teoría del etiquetado. Dins: Fernández, M. (comp.) *Sociología de la educación. Textos fundamentales*. (pp.615-627). Barcelona: Ariel.

Santos, M. (2000). *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.

Solís G., P, González B., i V (2017) El efecto Pigmalión en la práctica docente. *Publicaciones Didácticas*. N° 83. Recuperat de: http://www.sedcaldas.gov.co/alianza/images/Archivos_pesados/2018/el%20efecto%20pigmalion%20en%20la%20practica%20docente.pdf

Taberner, J. (1999). *Sociología y Educación*. Barcelona: Tecnos.

Tarabini, A. (2012). Sociologia del currículum i la praxi educativa. Dins Rotger, J.M. (coord.) *Sociologia de l'educació per a professorat d'educació secundària* (pp. 289-315) Barcelona: El Roure.

UNESCOCAT. Educació 2030. Declaració d'Incheon i marc d'acció per a la implementació de l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4. Centre UNESCO de Catalunya, 2018.

Disponible a:
<http://unescomcat.org/2019/02/28/declaracio-dincheon-i-marc-daccio-per-a-la-implementacio-de-lobjectiu-de-deser>

Websites

Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu de Catalunya. Generalitat de Catalunya.
<http://csda.gencat.cat/ca/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. <http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament>

Fundació Jaume Bofill. <https://www.fbofill.cat/>

Instituto Nacional de Evaluación Educativa. Ministerio de Educación y Formación Profesional.
<http://www.educacionyfp.gob.es/inee/portada.html>

Ministerio de Educación y Formación Profesional. <https://www.educacionyfp.gob.es/portada.html>

OCDE. <http://www.oecd.org/education/>

Programari

No es requereix